

Ustawa
z dnia ...
o zmianie ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni

Art. 1. W ustawie z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U poz. 305 i 650) w art. 6 wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1:

a) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) w placówkach handlowych, w których przeważająca działalność polega na handlu prasą, biletami komunikacji miejskiej, kuponami gier losowych i zakładów wzajemnych;”

b) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) w placówkach pocztowych w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2017 r., poz. 1481 oraz z 2018 r. poz. 106 i 138), w których przeważająca działalność polega na świadczeniu usług pocztowych w rozumieniu tej ustawy;”

c) pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) w centrach pierwszej sprzedaży ryb, w przypadku sprzedaży ryb ze statku rybackiego, w gospodarstwach rybackich, placówkach handlowych zajmujących się odbiorem produktów rybołówstwa i akwakultury oraz handlem takimi produktami;”

d) pkt 24 otrzymuje brzmienie:

„24) w okresie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września każdego roku kalendarzowego – w placówkach handlowych, prowadzących handel wyłącznie maszynami rolniczymi lub częściami zamiennymi do takich maszyn lub materiałami eksploatacyjnymi do maszyn

rolniczych lub materiałami używanymi w trakcie bieżącej, zwykłej pracy maszyn rolniczych lub narzędziami do wymiany części zamiennych w maszynach rolniczych;”;

e) pkt 32 otrzymuje brzmienie:

„32) w placówkach handlowych, w których jest prowadzony wyłącznie skup zbóż, rzepaku, buraków cukrowych, owoców, warzyw lub mleka surowego.”;

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przeważająca działalność, o której mowa w ust. 1 pkt 2, 5, 6, 7, 28, 29 i 30, oznacza rodzaj przeważającej działalności wskazany we wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o którym mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1068 oraz z 2017 r. poz. 60)”;

3) dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Przedsiębiorca będący osobą fizyczną, przy prowadzeniu handlu w placówce handlowej zgodnie z przepisem ust. 1 pkt 27, może korzystać z nieodpłatnej pomocy małżonka, dzieci własnych, dzieci małżonka, dzieci przysposobionych, rodziców, macochy i ojczyma.

4. Osoby, o których mowa w ust. 3, nie mogą być pracownikami lub zatrudnionymi w rozumieniu art. 3 pkt 4 i 5, w placówce handlowej lub w placówkach handlowych u przedsiębiorcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 27.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U. poz. 305 i 650) obowiązuje od dnia 1 marca 2018 r. Przepisy tej ustawy przewidują etapowe ograniczanie handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w placówkach handlowych w niedziele i święta (art. 16 i 17 oraz art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy), a także katalog przypadków, gdy taki zakaz nie obowiązuje (art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2 i art. 6 ustawy). I tak, do końca 2018 r. - zakaz nie obowiązuje w pierwszą i ostatnią niedzielę każdego miesiąca, a także w dwie kolejne niedziele poprzedzające Boże Narodzenie i w niedzielę poprzedzającą Wielkanoc. Z kolei w 2019 r. – zakaz nie będzie obowiązywać w ostatnią niedzielę każdego miesiąca, a także w dwie kolejne niedziele poprzedzające Boże Narodzenie i w niedzielę poprzedzającą Wielkanoc. Natomiast od 2020 r. – zakaz nie będzie obowiązywać w ostatnią niedzielę stycznia, kwietnia, czerwca i sierpnia każdego kolejnego roku kalendarzowego, a także w dwie kolejne niedziele poprzedzające Boże Narodzenie i w niedzielę poprzedzającą Wielkanoc. W przypadkach określonych w art. 6 ww. ustawy zakaz nie obowiązuje we wszystkie niedziele i święta.

Ocena dotychczasowego funkcjonowania przepisów ustawy dokonana także z wykorzystaniem doświadczeń Państwowej Inspekcji Pracy zebranych zwłaszcza podczas przeprowadzania czynności kontrolnych związanych z przestrzeganiem przepisów ustawy przez przedsiębiorców wykonujących zarobkową działalność handlową – wskazuje z jednej strony na wysoki stopień respektowania przepisów ustawy przez przedsiębiorców, z drugiej zaś na zasadność wprowadzenia do ustawy kilku zmian. Warto przy tym zaznaczyć, iż coraz rzadziej pojawiają się głosy kwestionujące cel, jaki przyświecał projektodawcom rozwiązań prawnych, które ograniczają działalność placówek handlowych w niedziele i święta. Celem większości proponowanych zmian jest natomiast doskonalenie obowiązujących rozwiązań prawnych w zakresie ograniczenia handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni.

Należy podkreślić, że zmiany proponowane w projektowanej ustawie mają różny charakter.

Część z nich ma na celu uszczegółowienie i doprecyzowanie przepisów ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni w taki sposób, aby przepisy te nie budziły zgłaszanych wątpliwości interpretacyjnych i tym samym służyły lepszemu

stosowaniu przepisów ustawy w praktyce. Celowość wprowadzenia tej grupy poprawek wynika zatem z braku precyzyjności obecnych regulacji, które w praktyce okazały się niewystarczające lub nie w pełni odzwierciedlające zakres i charakter zarobkowej działalności handlowej prowadzonej przez określone grupy przedsiębiorców. Do tej grupy zmian należy zaliczyć propozycje doprecyzowania wyłączeń spod zakazu handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem, a także powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem – zawarte w **art. 6 ust. 1 pkt 14, 24 i 32 ustawy (art. 1 pkt 1 lit c), d) i e) projektu ustawy**).

Proponowana zmiana **art. 6 ust. 1 pkt 14** ustawy polega na zastąpieniu wyrazów „w przypadku sprzedaży ryb z burty” wyrazami „w przypadku sprzedaży ryb ze statku rybackiego”. Taka zmiana przepisu ma wyłącznie charakter redakcyjny i nie zmienia zakresu wyłączenia spod zakazu handlu określonego w tym przepisie.

Zmiana **art. 6 ust. 1 pkt 24** ustawy ma na celu dostosowanie brzmienia tego przepisu do praktyki funkcjonowania placówek handlowych prowadzących handel maszynami rolniczymi i częściami zamiennymi do tych maszyn. W praktyce placówki handlowe prowadzące sprzedaż maszyn rolniczych i części zamiennych do tych maszyn sprzedają także m.in. materiały eksploatacyjne i inne materiały używane w trakcie bieżącej, zwykłej pracy maszyny rolniczej, jak również narzędzia niezbędne do wymiany części zamiennych w takich maszynach. Zatem nieracjonalne i niepraktyczne jest dalsze utrzymywanie przepisu uchylającego zakaz handlu w odniesieniu do placówek handlowych prowadzących handel wyłącznie maszynami rolniczymi i częściami zamiennymi do tych maszyn, bowiem w praktyce takich placówek handlowych po prostu nie ma. Proponowana zmiana przepisu, poprzez jego uzupełnienie o „handel materiałami eksploatacyjnymi do maszyn rolniczych lub materiałami używanymi w trakcie bieżącej, zwykłej pracy maszyn rolniczych lub narzędziami do wymiany części zamiennych w maszynach rolniczych” - będzie odpowiadać potrzebom i oczekiwaniom środowisk rolniczych, a jednocześnie nie naruszy istoty ustawy.

Natomiast zmiana w **art. 6 ust. 1 pkt 32** ustawy, polegająca na dodaniu w tym przepisie wyrazu „rzepaku” ma na celu poszerzenie zakresu stosowania wyłączenia spod zakazu handlu wskazanego w tym przepisie zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami środowisk rolniczych sygnalizowanymi w dotychczasowym okresie stosowania ustawy.

Do zmian o istotnym merytorycznym znaczeniu należy natomiast zaliczyć propozycję modyfikacji przepisu art. 6 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy, a także dodanie nowego ust. 3 i 4 w tym artykule (art. 1 pkt 1 lit a) i lit b) oraz art. 1 pkt 3 projektu ustawy).

Propozycja zmiany brzmienia **art. 6 ust. 1 pkt 6** ustawy polega na pominięciu w nim „wyrobów tytoniowych”. Obecnie przedsiębiorca może skorzystać z wyłączenia spod zakazu handlu na podstawie tego przepisu uzasadniając to tym, że jego przeważająca działalność polega na sprzedaży detalicznej żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (PKD 42.2). Jak wynika z przeprowadzanych czynności kontrolnych przepis - w jego obecnym brzmieniu - jest nadużywany, bowiem jest wykorzystywany przez przedsiębiorców, którzy w praktyce handlują przede wszystkim innymi towarami, niż wyroby tytoniowe (papierosy sprzedają niejako „przy okazji”), i z tego powodu nie mogą skorzystać z innego wyłączenia spod zakazu handlu określonego w art. 6 ust. 1 ustawy. Proponowana zmiana nie wyłącza natomiast możliwości sprzedaży wyrobów tytoniowych w niedziele i święta. Nadal bowiem taka sprzedaż będzie możliwa przez placówki handlowe korzystające z wyłączenia spod zakazu handlu na podstawie innych przepisów art. 6 ust. 1 (np. pkt 1 dotyczącego stacji paliw płynnych).

Proponowana zmiana **art. 6 ust. 1 pkt 7** ustawy polega na przesądzeniu, iż z wyłączenia spod zakazu handlu mogą korzystać tylko takie placówki pocztowe, których przeważająca działalność polega na świadczeniu usług pocztowych w rozumieniu ustawy – Prawo pocztowe, a nie - jak to wynika z obecnie obowiązującej ustawy – wszystkie placówki pocztowe. Takie doprecyzowanie przepisu jest konieczne i oczekiwane społecznie ze względu na praktykę stosowania tego przepisu w obecnym jego brzmieniu. Polega ona na korzystaniu z wyłączenia spod zakazu handlu przez typowe placówki handlowe, które dzięki uzyskaniu statusu placówki pocztowej mogą prowadzić handel we wszystkie niedziele i święta, czego nie mogłyby czynić nie mając takiego statusu, bowiem zakres działalności handlowej prowadzonej przez takie placówki nie jest objęty pozostałymi wyłączeniami spod zakazu handlu zawartymi w art. 6 ust. 1 ustawy. Proponowana zmiana przepisu powinna zatem zapewnić możliwość korzystania z wyłączenia spod zakazu handlu zawartego w art. 6 ust. 1 pkt 7 ustawy, zgodnie z pierwotnym założeniem, wyłącznie przez typowe placówki pocztowe świadczące usługi pocztowe w rozumieniu ustawy – Prawo pocztowe, jednak także w przypadku, gdy takie placówki pocztowe prowadzą działalność handlową (co jest obecnie stałą praktyką), jednak wyłącznie jako działalność dodatkową.

Propozycja dodania w **art. 6 ustawy nowego ust. 3** zmierza do określenia kręgu osób, z których nieodpłatnej pomocy mógłby korzystać przedsiębiorca będący osobą fizyczną prowadzący handel wyłącznie osobiście, we własnym imieniu i na własny rachunek. Taka propozycja zmiany przepisu jest akceptowana społecznie; w praktyce bowiem przedsiębiorca będący osobą fizyczną objęty wyłączeniem spod zakazu handlu w niedziele i święta na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 27 ustawy niejednokrotnie korzysta z nieodpłatnej pomocy członków najbliższej rodziny w czasie prowadzenia handlu w takie dni. Taka praktyka nie narusza celu ustawy, którym jest m.in. zapewnienie wolnych od pracy niedziel i świąt pracownikom handlu i osobom wykonującym w handlu pracę na podstawie umowy prawa cywilnego. W dodawanym ust. 3 proponuje się zatem wskazanie zamkniętego katalogu osób, członków rodziny przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, które mogłyby świadczyć nieodpłatną pomoc przy prowadzeniu handlu w takiej placówce w niedziele i święta. Proponuje się także, aby świadczenie takiej pomocy mogło mieć miejsce jedynie w tej placówce handlowej, w której przedsiębiorca będący osobą fizyczną osobiście wykonuje handel. Zapobiegłoby to ewentualnym praktykom polegającym na możliwości otwarcia jednocześnie kilku placówek handlowych należących do jednego przedsiębiorcy, które mogłyby być obsługiwane przez członków rodziny w sytuacji, gdy praktycznie tylko w jednej z nich przedsiębiorca może osobiście prowadzić handel.

W nowym **ust. 4** proponuje się natomiast jednoznacznie przesądzić, iż członkowie rodziny udzielający nieodpłatnej pomocy przedsiębiorcy korzystającemu z wyłączenia spod zakazu handlu na podstawie pkt 27 - nie mogą być pracownikami ani zatrudnionymi w placówce handlowej prowadzonej przez takiego przedsiębiorcę.

Natomiast proponowana zmiana **art. 6 ust. 2** ustawy na charakter porządkowy i polega na dodaniu pkt 7 (w związku z użyciem w tym przepisie przesłanki „przeważającej działalności” - w odniesieniu do placówek pocztowych).

Proponuje się, aby projektowane przepisy weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. (art. 2 projektu).

Projektowana ustawa nie rodzi skutków finansowych dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Proponowana ustawa przyniesie pozytywne skutki społeczne. Uszczegółowienie i ucytelnienie przepisów ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni powinno usunąć obecnie występujące niejasności, wątpliwości i spory związane ze stosowaniem tej ustawy w praktyce. Jest to szczególnie istotne także ze względu na zmniejszającą się w kolejnych latach liczbę niedziel, w których zakaz handlu nie będzie obowiązywać. Docelowo, od dnia 1 stycznia 2020 r., będzie to 7 niedziel w każdym kolejnym roku kalendarzowym.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.